

Asia: VN/4682/2023

Suomen kansalaiseen rinnastettavat henkilöt valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen asukasvalinnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Kuntaliiton vastaus lausuntopyyntöön.

Kuntaliitto pitää tärkeänä selkeyttää tilapäisen suojelun perusteella Suomessa oleskelevien kelpoisuutta ARA-vuokra-asunnon hakijaksi.

Nykysääntely on johtanut sekavaan tilanteeseen, jossa tilapäisen suojelun perusteella Suomessa oleskelevat Ukrainasta paenneet eivät tule kohdelluiksi yhdenmukaisesti.

Tältä osin tilanne selkeytyy, kun Korkotukilain edellyttämä oleskeluluvan kesto poistetaan 11 §:stä.

Samalla pykälä päivitetään brexit-sopimuksesta ja ICT-oleskeluluvista johtuvien uusien säädösten vuoksi.

Vuoden oleskeluaikaa koskevaan normiin on sopeuduttu vuokrataloyhtiöissä hakemalla ARasta huoneiston käyttöä koskeva poikkeuslupa, ja tällä poikkeusluvalla huoneisto on vuokrattu tilapäistä suojelua saavalle asukkaalle. Nopeasti kasvaneen pakolaisvirran vastaanoton yhteydessä lupia jätettiin kuitenkin osin hakematta, ja ARA pyrki nopeuttamaan asuttamista myöntämällä luvat vuokrataloyhtiön ilmoituksen perusteella. Varmuutta ei voi olla siitä, missä määrin ilmoituksia on tehty.

Säädöstä uudistamalla päästään eroon tästä hallinnollisesta kiertotiestä, kun ARA-asunnon voi vuokrata tilapäistä suojelua saavalle.

Esitysluonnoksessa todetaan, että oleskeluluvan sellaisenaan tulee riittää osoittamaan henkilön Suomessa oleskelun muu kuin lyhytaikainen luonne.

Vuoden määräajasta luopuminen on herättänyt vuokrataloyhtiökentällä huolta siitä, että tilapäistä suojelua saavat ruokakunnat ruuhkauttaisivat asunnonvälityksen. Huolta on kannettu myös siitä, miten tilapäistä suojelua mahdollisesti myönnetään muille väestöryhmille kuin ukrainalaisille sotaa paenneille, uusissa tähän verrattavissa maahantulotilanteissa.

Kuntaliitto ymmärtää yhtiökentältä kuuluvat huolet, mutta katsoo, että perusteet Korkotukilain esitettyyn muutokseen ovat olennaiset. Ukrainalaisten pakolaisten valmiudet siirtyä vastaanottokeskusten palveluista (sis. majoituksen) vaihtelee, mutta on huomioitava, että nykyinen mahdollisuus kotikunnan hakemiseen ja siten myös vuokra-asunnon hakeminen (ml. asumistuen piiriin pääsy) on lähtenyt käyntiin rauhallisesti. Pieni osa pakolaisista suunnittelee jäävänsä pysyvästi Suomeen.

Pakolaisuus ja väestömassojen liikkuminen yli valtiorajojen on osa nykyisen kansainvälisen politiikan epävakautta, ja jatkunee tulevaisuudessakin.

Yleishyödyllisten vuokratyöyhtiöiden valppaus sosiaalisesti tasapainoisten asuinalueiden ylläpitämiseksi on tärkeää tässä kontekstissa. Myös Korkotukilaki tukee tätä tavoitetta. Kaikkiin tilanteisiin ei lainsäädännöllä voi etukäteen varautua, ja asuttamisen ongelmiin voidaan ja tuleekin puuttua uusin säädöksin, jos se osoittautuu tarpeelliseksi. Tällä erää runsas vapaarahoitteinen vuokra-asuntotarjonta kaupunkiseuduilla keventää myös osaltaan yleishyödyllisiin vuokra-asuntoihin kohdistuvaa asuntokysyntää.

Laura Hassi
Kuntaliitto, yhdyskunnat ja ympäristö